

Altistuminen puupölyille voi aiheuttaa ammattitauteja ja muita terveyshaittoja. Tämän tiedotteen tarkoituksena on edistää työolojen terveellisyyttä ja turvallisuutta ja antaa lisätietoa työntekijöiden altistumista vähentävistä toimista.

Ohjausta työterveyshuollosta

Suosittelemme tiivistä yhteistyötä työterveyshuoltoon kanssa kaikissa sairastumisiin, oireiluun, suojautumiseen ja työympäristöön liittyvissä asioissa. Työturvallisuuslain (738/2002) mukaan työnantaja on velvollinen suorittamaan riskinarvioinnin ja tekemään riittävät toimenpiteet riskien torjumiseksi. Työterveyshuolto toimii asiantuntijana työn terveellisyyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa. Sen tulee tehdä työpaikkaselvitys, jossa työn terveysvaikutukset arvioidaan.

Työterveyshuollon tulee kiinnittää huomiota altistumisen laatuun ja määrään, suojautumiseen, iho-, hengitystie- ja silmäoireisiin sekä oireilevien henkilöiden seurantaan. Terveystarkastukset tulee tehdä riskinarviointiin perustuen yleensä 1-3 vuoden välein.

Mikäli tarvitsette lisätietoja, työpaikkamittaustalvituksia tai apua altistumista ehkäiseviin toimenpiteisiin, voitte ottaa yhteyttä Työterveyslaitoksen asiantuntijoihin, linkki ja yhteystiedot alla.

Helsinki: vanhempi asiantuntija Beatrice Bäck

Kuopio: erikoistyöhygieenikko Mika Jumpponen

Oulu: erikoistyöhygieenikko Jari Rajala

Tampere: työhygieenikko Marjo Vänskä

Turku: työhygieenikko Mika Korva

Altistuminen

Puutoimialojen, kuten saha-, levy- ja puusepänteollisuuden työntekijät ovat tyypillisiä puupölyille altistuvia henkilöitä. Altistumista esiintyy myös mm. rakennusalailla sekä massa- ja paperiteollisuudessa. Valtaosa altistuneista käsittelee työssään useasta eri puulajista lähtöisin olevaa pölyä. Näin ollen suurin osa työntekijöistä altistuu sekä havupuiden että lehtipuiden (kovapuiden) pölyille. Levyteollisuuden tuotteita käsittelevät henkilöt altistuvat lisäksi levyjen sisältämille liima-aineille.

Puu sisältää kuitujen lisäksi pieniä pitoisuuksia muita aineosia. Erityisesti havupuut ja niiden pihka sisältävät mm. terpeenejä ja hartsihappoja (kolofoni), kun taas puut yleisesti sisältävät erilaisia vahoja, öljyjä, alkoholeja ja fenoliyhdisteitä. Puupölyn hiukkaskokoon ja siten altistumiseen vaikuttaa mm. puun työstötapa, puun kuivuus ja puulaji. Lämpökäsittely haurastuttaa puuta ja lisää hienojakoisen pölyn määrää.

Terveysvaikutukset

Monet puun kemialliset yhdisteet ovat biologisesti aktiivisia ja joukossa on aineita, joilla on haitallisia vaikutuksia terveyteen. Tavallisia kaikkiin puupölyihin liittyviä terveyshaittoja ovat silmien, ihon sekä hengitysteiden ärsytysvaikutukset, joita saattaa esiintyä myös suhteellisen pienissä pitoisuuksissa. Puupölyille altistuminen voi aiheuttaa silmien sidekalvotulehdusta, pitkittynyttä nuhaa, yskää ja ihottumia sekä toisinaan astmaoireita tai astmaa. Altistuminen saattaa harvoissa tapauksissa johtaa hengitysteiden herkistymiseen ja allergiseen astmaan tai nuhaan. Tällaisia allergisia sairauksia aiheuttavat lähinnä tietyt ulkomaiset puulajit, kuten abachi.

Pitkäaikaiseen altistumiseen erityisesti tammi- ja pyökkipölyille liittyy suurentunut riski sairastua nenän ja nenän sivuonteloiden syöpään. Työnantaja onkin lain mukaan velvollinen ilmoittamaan tammi- ja pyökkipölylle altistuvat työntekijät ASA- rekisteriin.

Haittojen vähentäminen

Terveyshaittojen ehkäisemiseksi puupölyn pääsy hengitysteihin tulee estää käyttämällä mahdollisimman vähän pölyäviä menetelmiä, tehokkaita poistoilmatekniikoita, turvallisia työtapoja sekä huolehtimalla säännöllisestä siivouksesta. Tarvittaessa käytetään P2- suodattimella varustettua puolinaamaria; pitkissä työvaiheissa tarvitaan puhaltimella varustettu hengityksensuojain. Ulkomaisten puulajien ja lehtipuulajien työstössä tulee käyttää kohdepoistolla varustettuja työkaluja eikä tällaisia pölyjä tule kierrättää takaisin työtilaan. Lisäohjeita altistumisen vähentämiseksi on saatavilla internetistä osoitteesta www.ttl.fi/tietokortit => No 14: Altistuminen puupölylle työssä: terveysriskit ja hallinta.